

Eclectism luminat

Impresia generală este mai bună decât cea lăsată de fiecare dintre componentele care alcătuiesc cea mai recentă stagiune a Naționalului bucureștean. Larga majoritate cu care criticii l-au declarat ca fiind cel mai bun teatru (vezi "Scena" nr. 4) are câteva explicații concrete și relativ ușor de clasificat.

În primul rând, numărul și ritmicitatea premierelor. Noua echipă directorială Cojar-Colceag a preluat șantierul existent, asigurând finalizarea lucrărilor începute de către vechea echipă, introducând cu tact și cu măsură propriile proiecte. Pragmatic și coerent, s-au obținut paisprezece premiere, ceea ce i-a ținut ocupați cu treabă pe mulți dintre cei care ar fi vrut să discute în contradictoriu despre ce a fost și ce o să fie.

În al doilea rând, ar trebui vorbit despre calitate. Atât ambițiile, cât și realizările acestor spectacole sunt extrem de răspândite pe o imaginară scală a valorilor. De la exercițiul-recital (**Omul-orchestră, Toujours l'amour**) la mari desfășurări spectaculare (**Năluca, Azilul de noapte**), repertoriul s-a întemeiat în special pe piesa bună sau "bine făcută", în viziuni regizorale discrete și cu actori buni (**Cabotinel, Regina Mamă, Dragă minciunosule, Strigoii, Cotletele, Călătorii cu mătușa mea**), ceea ce a asigurat o relație corectă cu publicul. Acesta este capitalul cu care teatrul își poate permite investițiile cu risc: incursiunile în dramaturgia antică (**Bacantele, Filoctet**) și în teritoriul atât de accidentat al piesei con-

temporane românești (**Nimic despre Hamlet**).

Un loc aparte în acest joc, în care a fost evident felul cum generalii au încercat să susțină străpunerile avangardei prin mobilitatea intendenței, a fost ocupat de colaborarea cu SMART, concretizată în spectacolul **Richard al II-lea**.

A fost, fără îndoială, un merit al noii conduceri acela de a fi reușit să impună flexibilitatea necesară adaptării la experiment, fără conflicte majore, într-o instituție care, nu doar teoretic, reprezintă conservatorismul. Mă refer la experimentul administrativ, șocant prin perspectivele atât de ademenitoare oferite unora și atât de înfricoșătoare pentru alții. Într-o gară în care circulă trenuri rapide, accelerate, personale, dar și curse locale, a poposit un OZN. Este meritul "tumului de control" de a-i fi asigurat condiții tehnice de aterizare, dar și atmosfera prietenoasă care i-a determinat pe extratereștri să intre în contact cu băștinașii. S-a dovedit că și ei sunt tot băștinași, doar că folosesc mai bine efectele gravitației. Este, probabil, o diferență care se înțelege ușor, dar se acceptă greu. Din punct de vedere general, este de apreciat faptul că mersul celorlalte trenuri nu a fost dereglat de această împrejurare încă excepțională.

Cum observam și la început, calitatea

spectacolelor a fost diferită, dar niciodată sub acea limită care scurtcircuitează dialogul dintre scenă și sală.

Au colaborat cu cei doi regizori din conducerea Naționalului artiști din toate generațiile și de toate categoriile (de talent), dovedindu-se astfel că nu numai la cârciumă și la cimitir este loc pentru toată lumea.

Dacă ar fi să spun într-un singur cuvânt de ce am găsit (împreună cu alții) că Naționalul bucureștean a fost cel mai bun teatru din stagiunea trecută, acela ar fi *eclectism*. Ceea ce în alte condiții ar putea fi un reproș, a fost în acest caz o calitate, pentru că a permis etalarea promisiunilor,

foto: Mihail Cratofil

Scenă din **Azilul de noapte** de Maxim Gorki la TNB (regia: Ion Cojar)

emergența succeselor și înlăturarea fără traume vizibile a alcătuirilor născute moarte. În teatru, cred că este de preferat eclectismul luminat și vital intransigențelor și certitudinilor impuse de examenul medico-legal.

Dar generozitatea și flexibilitatea trebuie să-și găsească și ele un stil propriu. În absența lui, calitățile de azi devin permisivitatea și deruta entropiei.

Magdalena Boiangiu

Paradoxalul stagnando

Marele succese internaționale ale teatrului românesc după 1989, consemnate ca atare în presa străină, sunt un fapt cert. Creșterea prestigiului și a box-office-ului regizorilor

români care lucrează (și) în străinătate e, iarăși, indubitabilă. În țară, în ciuda greutăților și anevoințelor de tot soiul, rețeaua festivalieră s-a extins și consolidat, bucurându-se în genere de o entuzi-

astă participare a publicului local, precum și de interesul oamenilor de teatru de la noi și din străinătate. Nu ducem lipsă de manageri destoinici, capabili să organizeze festivaluri internaționale de teatru realmente prestigioase, cel de la Sibiu, la a cărei ediție din acest an au participat 54 de țări, bătând toate "recordurile" orizontului nostru de așteptare. Dramaturgia românească – atâta câtă e! – s-a jucat și se joacă, uneori chiar mai mult decât este cazul, pentru a nu mai aminti faptul că s-a tipărit și se tipărește, uneori în